

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

N^o

90.

KURIER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 9-го Ноября — 1834 — Wilno. Piątek. 9-go Listopada.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 28-го Октября.

Высочайшій Манифестъ.

БОЖІЕЮ МИЛОСТІЮ

МЫ НИКОЛАЙ ПЕРВЫЙ,
ИМПЕРАТОРЪ и САМОДЕРЖЕЦЪ
ВСЕРОССИЙСКИЙ,

и прочая, и прочая, и прочая.

Объявляемъ всемъ вѣрнымъ Нашимъ подданнымъ.

Въ 15-й день сего Октября Наша Любезная Невѣстка, Великая Княгиня ЕЛЕНА ПАВЛОВНА, Супруга Любезнаго Брата Нашего Великаго Князя МИХАИЛА ПАВЛОВИЧА, разрѣшилась отъ бремени, рожденіемъ Намъ Племянницы, а Ихъ Императорскимъ Высочествамъ Дочери, нареченной АННОЮ.

Такое Императорскаго Нашего Дома приращеніе пріемлемъ Мы новымъ ознаменованіемъ благодати Всевышняго, на Насъ и на Нашу Имперію, изливаемой, и возвѣщая о семъ вѣрнымъ Нашимъ подданнымъ, пребываемъ удостовѣрены, что всѣ они съ Нами вознесутъ къ Богу усердныя молитвы о благополучномъ возрастѣ и преуспѣяніи Новорожденной.

Повелѣваемъ писать и именовать во всѣхъ дѣлахъ, гдѣ приличествуетъ, сію Любезную Намъ Племянницу, Новорожденную Великую Князю, Ея Императорскимъ Высочествомъ.

Данъ въ Москвѣ въ 17-й день Октября, въ лѣто отъ Рождества Христова, тысяча восемь сотъ тридцать четвертое; Царствованія же Нашего девятое.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано тако:
НИКОЛАЙ.

Въ Имянномъ Высочайшемъ указѣ, данномъ Правительствующему Сенату (въ Москвѣ), Октября 4-го числа, изображено: „Указомъ Нашимъ отъ 4-го Октября 1832 года предоставлено было уроженцамъ и жителямъ возвращеннымъ отъ Польши Губерній, удалившимся за границу или находящимся въ безвѣстномъ отсутствіи, если участіе ихъ въ бывшемъ возмущеніи заключалось въ переходѣ за границу съ мятежными отрядами, или они, по степени вины своей, могли быть причислены къ третьему разряду Государственныхъ преступниковъ, обращаться къ Намъ съ просьбами о помилованіи; сверхъ сего каждому изъ нихъ, равно какъ и всѣмъ прочимъ, удалившимся изъ Россіи, предоставлялось для оправданія своего, просить суда по законамъ, чѣмъ весьма многіе съ того времени и воспользовались.

Нынѣ, по минованіи отъ вышепомянутого указа двухъ-лѣтняго срока, для всѣхъ вообще иностранныхъ вызововъ и явокъ установленнаго, уваживъ, что лица, онымъ не воспользовавшіяся, по общимъ законамъ лишились всякаго дальнѣйшаго права на Наше снисхожденіе, — Мы признали за благо, для совершеннаго успокоенія края и для уничтоженія всѣхъ слѣдовъ бывшихъ смутъ, положить рѣшительный конецъ сему дѣлу, и въ слѣдствіе того Повелѣваемъ:

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, dnia 28 Października.

Naywyższy Manifest.

Z BOŻEY ŁASKI

МЫ НИКОЛАЙ ПЕРВЫЙ,
CESARZ I SAMOWŁADCA
WSZECZ-ROSSYY,
i t. d. i t. d. i t. d.

Обвѣщаемъ wszystkimъ вѣрнымъ Нашимъ подданнымъ.

W dniu 15 bieżącego Października, Najmilsza Bratowa NASZA, WIELKA KSIĘŻNA HELENA PAWŁOWNA, Małżonka Najmilszego Brata NASZEGO, WIELKIEGO KSIĘCIA MICHAŁA PAWŁOWICZA, rozwiązana została powiciemъ Намъ Synowicy, а Ichъ CESARSKIMъ WYSOKOŚCIOMъ Córki, nazwanej ANNA.

To pomnożenie Cesarzkiego Domu NASZEGO przyujemy za nową oznakę łaski Naywyższego, на Насъ і на Cesarstwo NASZE zlewaney, i obwieszczając o témъ вѣрнымъ Нашимъ подданнымъ, pozostajemy w przekonaniu, iż oni wszyscy wspólnie zъ Нами wzniosą do Boga gorące modły o szczęśliwy wzrostъ i hodowanie się Nowonarodzonej.

Rozkazujemy pisać i mianować we wszystkichъ sprawachъ, gdzie należy, tę Najmilszą Synowicę NASZĄ Nowonarodzoną WIELKĄ KSIĘŻNĄ, Ją CESARSKĄ WYSOKOŚCIĄ.

Dan w Moskwie, w dniu 17 Października, roku od Narodzenia Chrystusa Pana tysiąc osiemset trzydziestego czwartego, а правованія NASZEGO, dziewiątego.

Na autentyku własną Jego Cesarzkiej MOŚCI ręką podpisano:

НИКОЛАЙ.

(G.S.)

W Imiennymъ Naywyższymъ Ukazie, danymъ Rządzącemu Senatowi (w Moskwie) Października 4 dnia, wyrażono: „Ukazemъ Нашимъ z dnia 4 Października 1832 roku, pozwolono było osobom, urodzonymъ i zamieszkałymъ w przywróconychъ od Polski Guberniachъ, które wydały się za granicę, lub są nieobecne bezъ wiedzy Rządu, jeżeli uczestnictwo ichъ w byłémъ powstaniu, zależało na przeysciu за granicę zъ buntowniczymi oddziałami, lub jeżeli oni ze stopnia wykroczenia swego, mogli byдъ zaliczeni do trzeciego rzędu winowaycówъ Stanu, udawać się do Nasъ zъ prośbami o przebaczenie; nadto, każdemu zъ nichъ, równie jakъ i wszystkimъ innymъ, którzy się zъ Rossyi wydaliли, zostawiona była wolnośćъ prosić, dla uniewinnienia swojego, o sąd wedługъ prawa, zъ czego bardzo wielu od tego czasu skorzystało.

„Teraz, kiedy od nastania wzmiankowanego Ukazu, minął jużъ zakresъ dwuletni, na wszystkie w ogólności obwieszczenia за granicę i stawienie się przepisany, zważywszy, że osoby, które zeń nie skorzystały, zъ mocy ogólnychъ ustaw utraciły do dalszej NASZEJ powolności prawo, — Uznaliśmy за potrzebną, dla zupełnego успокоенія kraju i zatarcia wszelkichъ слѣдовъ byłychъ zaburzeń, położyć ostateczny koniecъ tey sprawie, i на skutekъ tego Rozkazujemy:

1) Всемъ безъ изъятія уроженцамъ и жителямъ помянутыхъ Губерній, по участию въ мятежъ удалившимся за границу и не принесшимъ донинѣ просьбы о помилованіи или о дозволеніи возвратиться въ Россію для оправданія себя по суду, независимо отъ званія ихъ, степени преступленія и настоящаго мѣстопробыванія, — воспретить на всегда возвращеніе въ Россію и впускъ въ предѣлы оной.

2) Не принимать отъ нихъ никакихъ болѣе просьбъ.

3) Имѣнія всѣхъ таковыхъ лицъ, подвергнуть нынѣ же и безъ всякаго дальнѣйшаго разбора окончательной конфискаціи.

4) Съ тѣми, кои послѣ сего покусятся проникнуть тайно въ предѣлы Наши, поступать какъ съ признанными уже Государственными преступниками, определяя токмо мѣру личнаго наказанія каждаго изъ нихъ, по обстоятельствамъ, бывшимъ въ виду до его поимки.

5) Существующія въ Западныхъ Губерніяхъ слѣдственные о мятежникахъ Комиссіи, какъ за симъ уже безполезныя, немедленно упразднить.

Правительствующій Сенатъ не оставитъ учинить къ исполненію и обнародованію сего надлежащее распоряженіе. (Сен. В.)

— Отставный флота Лейтенантъ Василій Акимовъ сынъ Дурново, духовнымъ завѣщаніемъ, сдѣланнымъ въ Январѣ сего года, все оставшееся послѣ него благопріобрѣтенное имѣніе, заключающееся въ 4 каменныхъ въ Москвѣ домахъ и крестьянахъ болѣе ста душъ мужеска пола, также капиталъ, состоящій въ билетахъ Сохранной Казны, закладныхъ, заемныхъ письмахъ и въ другихъ долговыхъ документахъ, за назначеніемъ изъ оного нѣкоторой части его женѣ, роднымъ и на другіе предметы, остальной за тѣмъ 311,298 руб. отказалъ въ пользу самобдѣйшихъ Дворянскихъ дѣтей Костромской губерніи, преимущественно изъ фамиліи Дурновыхъ, коихъ родители имѣютъ за собою не болѣе пяти душъ крестьянъ, и такихъ, кои имѣютъ и 15 душъ крестьянъ, но у которыхъ трое сыновей: съ тѣмъ, чтобы сии дѣти поступали для воспитанія, на вѣчныя времена, въ С. Петербургскій Морскій и Московскій Кадетскій Корпуса и содержались въ оныхъ процентами, кои будутъ получаться съ означеннаго капитала и съ капитала, имѣющаго составиться отъ продажи помянутого недвижимаго имѣнія.

Приведеніе сего предположенія въ дѣйство, Дурново предоставилъ, послѣ смерти жены своей, Губернскому и Уездному Предводителю Дворянства Костромской губерніи, съ тѣмъ, чтобы они исходатайствовали на сіе Высочайшее Его Императорскаго Величества утвержденіе и дозволеніе именовать дѣтей, кои на изъясненномъ основаніи поступать въ означенные Корпуса, пансіонерами Дурново.

Всѣ статьи сего духовнаго завѣщанія 2-мъ Департаментомъ Московской Палаты Гражданскаго Суда утверждены, исключая помѣщенія дѣтей въ Кадетскіе Корпуса и именованія ихъ пансіонерами Дурново; для чего было необходимо Высочайшее соизволеніе.

Министръ Внутреннихъ дѣлъ, по предварительномъ сношеніи съ Костромскимъ Губернскимъ Предводителемъ Дворянства, объ означенномъ завѣщаніи помѣщика Дурново, имѣлъ счастье представлять обномъ Государю Императору, и Его Величеству благоугодно было, разрѣшивъ теперь же желаніе завѣщателя Дурново, имѣть пансіонеровъ въ Кадетскихъ Корпусахъ Высочайше повелѣть: онаяшемъ благодѣтельнымъ поступкѣ Дурново, въ пользу бѣднѣйшихъ Дворянъ Костромской губерніи, объявить во всеобщее извѣстіе, въ Вѣдомостяхъ обихъ столицъ. При семъ случаѣ Его Величество разрѣшилъ навсегда принимать подобныя завѣщанія. (Снб. В.)

— О состояніи въ Сибири хлѣбовъ и травъ, и о цѣнахъ на нихъ, получены слѣдующія свѣдѣнія: Въ Тобольской Губерніи, отъ 8-го Сентября, жнутъ озимые и яровые хлѣба и косятъ травы безъ дальнѣйшихъ препятствій; мѣстами, въ созрѣвшемъ хлѣбѣ раннаго посѣва, проросъ молодой зеленый хлѣбъ и уменьшилъ изобиліе урожая. Въ разныхъ мѣстахъ, повреждено хлѣба, градомъ и холодами, до 1,848 десятинъ. Въ Енисейской, отъ 28-го Августа, хлѣба и травы хороши. Уборка послѣднихъ кончена, а первые начали жать; работъ мѣшаютъ перепадающіе дожди. Въ Иркутской, по 1-е Августа, хлѣба и травы довольно хороши; яровые и травы лучше на мѣстахъ низкихъ, нежели на высокихъ. Погода стоять теплая съ перепадающими дождями. Сенокосъ продолжается. Хлѣба раннихъ посѣвовъ мѣстами начали жать. (З. Г.)

Кронштадтъ, 10-го Октября.

Прусскій корабль *Софія Марія*, шкиперъ Фри-

1) Wszystkim bez wyjątku urodzonym i zamieszkałym we wspomnianych Guberniach, którzy z powodu uczestnictwa w powstaniu, wydali się za granicę i dotąd nie podali prośb o przebaczenie lub o pozwolenie wrócenia do Rosyi dla usprawiedliwienia się, jakiegokolwiek był stan ich, stopień wykroczenia, i miejsce teraźniejszego pobytu, — zabronić nazawsze powrotu do Rosyi i wjazdu w jej granice.

2) Żadnych więcej prośb od nich nie przyjmować.

3) Majątki wszystkich takich osób natychmiast i bez żadnego dalszego roztrząsania poddać pod osteczną konfiskatę.

4) Względem tych, którzy potem jeszcze będą się kusili tajemnie wkraść w granice Nasze, postępować tak, jak z uznanymi już zbrodniarzami Stanu, wskazując tylko stopień osobistej kary dla każdego z nich, stosownie do okoliczności, zaszytych przed jego poymaniem.

5) Istniejące w Guberniach Zachodnich Komisye na śledzenie powstańców, jako odtąd niepotrzebne, niezwłocznie zamknąć.

Rządzący Senat nie omieszką uczynić ku wykonaniu i ogłoszeniu niniejszego, stosownych rozporządzeń. (G. S.)

— Odstawny Porucznik Floty Bazylі Joachima syn Durnowo, testamentem, sporządzonym w Styczniu roku tego, wszystek pozostały po sobie majątek dobrze nabyty, złożony z czterech domów murowanych w Moskwie, i włościan więcej sta dusz płci męskiej, tudzież kapitał, zawierający się w biletach Kassy Zachowawczej, zastawnych, pożyczkowych pismach i w innych długowych dokumentach, z przeznaczeniem pewney z niego części dla jego żony, krewnych i na inne przedmioty, pozostałe zaś 311,298 rubli zapisał na rzecz nayuuboższych Dworzańskich dzieci Gubernii Kostromskiej, szczególniej zaś z familii Durnowych, których rodzice nie mają więcej nad pięć dusz włościan, i takich, którzy mają i 15 dusz włościan, ale u których jest trzech synów; z obowiązkiem, ażeby ci synowie; wchodzili dla edukacyi, na wieczne czasy, do Sankt-Petersburskiego morskiego i Moskiewskiego Kadeckiego Korpusow, i byli w nich utrzymywani z procentow, pochodzących od wspomnionego kapitału, i od kapitału mającego się utworzyć z przedaży pomienionego nieruchomości majątku.

Przyprowadzenie tego zapisu do skutku, Durnowo zostawił, po śmierci żony swojej, Gubernialnemu i Powiatowemu Marszałkom Dworzaństwa Gubernii Kostromskiej, z tym obowiązkiem, iżby oni wyjednali na to Najwyższe Jego Cesarskiej Mości utwierdzenie i dozwolenie mianować synow, którzy na wyżej wyrażoney osnovie, wchodzić będą do wymienionych Korpusow, pensyonarzami Durnowo.

Wszystkie artykuły tego testamentu, przez drugi Departament Moskiewskiej Izby Sądu Cywilnego utwierdzone, wyjawszy umieszczenia dzieci w Korpusach Kadeckich i mianowania ich pensyonarzami Durnowo; na co istotnie potrzebne było Najwyższe zezwolenie.

Minister Spraw Wewnętrznych, po zniesieniu się poprzedniczym z Kostromskim Gubernialnym Marszałkiem Dworzaństwa, względem pomienionego testamentu Obywatela Durnowo, miał szczęście przedstawiać o tém Cesarzowi Jegomości, a Najjaśniejszemu Panu podobało się rozstrzygnąć terazże, życzenie testatora Durnowo, mieć pensyonarzów w Korpusach Kadeckich, Najwyżey rozkazać: o tym dobroczynnym postępku Durnowo, ku dobru uboższych Dworzan Gubernii Kostromskiej, podać do powszechney wiadomości przez gazety obu stolic. Przy tém zdarzeniu Jego Cesarska Mość rozstrzygnąć nazawsze przyjmować podobne testamenta. (G. S. P.)

— O stanie zboż i traw w Syberyi, i o cenach na nie, otrzymane są następujące wiadomości: W Gubernii Tobolskiej, pod d. 8 Września, żną oziminę i jarzynę i koszą trawy bez dalszych przeszkod; miejscami, w dojrzałym zbożu раннего сiania, збытчно wyrosło młode zielone zboże i zmniejszyło obfitość urodzaju. W różnych miejscach, uszkodzone zostały zboża, gradem i zimnem, do 1848 dziesięcin. W Jenisejskiej, pod 28 Sierpnia, zboża i trawy piękne. Zbiór ostatnich ukończony, a pierwsze żąć zaczęto; w robocie przeszkadzają przechodzące deszcze. W Irkuckiej, przed 1 Sierpnia, zboża i trawy dosyć piękne; jarzyny i trawy lepsze na miejscach niskich, aniżeli na wysokich. Czas był ciepły z przechodzącymi deszczami. Sianokos trwa jeszcze. Zboża раннего засіву місцями жąć zaczęто. (G. R.)

Kronsztadt, 10 Października.

Pruski okręt *Zofia Marya*, szyper Fryderyk

дрихъ Шумахеръ, на пути изъ Стральзунда, съ грузомъ овса и гороха, въ ночи на 26-е число прошедшаго мѣсяца, не доходя до Кронштата около 50 верстъ, при ночномъ мракѣ нашель у Финляндскаго берега на камни, гдѣ и потерпѣлъ сильное крушеніе. Шкиперъ, нанявъ оттуда лодку, отправился въ Кронштатъ съ однимъ изъ своихъ матросовъ и частію спасеннаго корабельнаго такелажа, провизіею и матросскимъ имуществомъ, и прибылъ сюда 9-го Октября. По его показанію, штурманъ и три матроса съ багажемъ своимъ отправились 5-го Октября на баркасѣ въ Кронштатъ, но по прибытіи сюда онъ не нашель ихъ здѣсь, и до сихъ поръ не имѣетъ объ нихъ никакого извѣстія. (Сбв. Пг.)

Архангельскъ, 3-го Октября.

Россійскій корабль *Россія*, шкиперъ *Лансенъ*, шедшій отъ здѣшняго порта въ Лондонъ съ грузомъ досокъ, бросило на берегъ во время бури близъ рѣки Майда, въ Бѣломъ Морѣ, и вѣроятно, какъ корабль, такъ и грузъ спасти будетъ невозможно. Экипажъ весь спасенъ. (Сбв. Пг.)

Евпаторія, 12-го Сентября.

Съ 12-го Августа неожиданно прибыли къ Евпаторійскому порту изъ Галаца три судна съ грузомъ пшеницы и частію ячменя. Изъ сего можно заключить, что вышедшее запрещеніе вывоза изъ Дунайскихъ портовъ хлѣба, не строго еще соблюдается, ибо на вывозъ сихъ грузовъ уважено было удостовѣреніе тамошнихъ комиссіонеровъ, что хлѣбъ сей былъ закупленъ и заготовленъ, еще до состояннѣя запрещенія, на капиталъ здѣшняго купчества. Ожиданіе изобильнаго сбора съ полей проса, не увѣнчано желаемымъ успѣхомъ; отовсюду слышны жалобы на разныя неудачи, какъ-то на сильныя степныя бури, развѣившія зерно съ колоса; на сильныя знои, спалившіе стебли; на множество птицъ, опустошившихъ цѣлыя нивы; однимъ словомъ, разныя вредныя явленія разстроили снова благо земледѣлія въ нашей Таврической Губерніи. Съ сожалѣніемъ надобно сознаться, что періодъ прошлаго бѣдственнаго года еще не конченъ; изъ поселянъ рѣдко кто до зимы обезпеченъ собственнымъ хлѣбомъ. Въ прошлую бѣдственную зиму, при крайности, рогатый скотъ и овцы были потребляемы въ пищу, часто вмѣсто хлѣба; нынѣ же скотъ остался только у немногихъ, которые могли обойтись безъ продажи оного. Цѣны хлѣбовъ: пшеница арнаутка отъ 30 до 32 р. четв.; озимая отъ 23 до 24 р.; ячмень отъ 16 до 17 р.; просо отъ 15 до 16 р.; кукуруза по 18 р. (Сбв. П.)

Симбирскъ, 12-го Сентября.

У насъ, въ Симбирскомъ, Ставропольскомъ, Сингилѣвскомъ, Самарскомъ и Сызранскомъ Уѣздахъ, особенно въ двухъ послѣднихъ, хлѣбъ ржаной и яровой уродился очень хорошъ; пшеницы чрезвычайно хороши, и весь хлѣбъ-наливу ведренаго, умолотомъ очень хорошъ. (Сбв. Пг.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ

А В С Т Р І Я.

Триестъ, 20-го Октября.

Восемь дней тому назадъ вошелъ въ нашу пристань корабль, который (какъ носится слухъ) будто бы привезъ здѣшнему Агенту Вице-Короля Египетскаго *Юссуфу*, важныя депеши, касающіяся независимости, имъ обнародованной. Но какъ многія купеческія письма, при семъ случаѣ полученныхъ, ничего о томъ не упоминаютъ, или намѣкаютъ сомнѣваясь, то сему донесенію мало вѣрили, тѣмъ паче, что въ тоже время получено изъ Константинополя извѣстіе объ отправленіи Султаномъ уполномоченнаго въ Александрію для окончанія споровъ по дѣламъ Сиріи. Вскорѣ потомъ дано знать, что Агентъ *Юссуфъ*, въ слѣдствіе полученныхъ имъ писемъ, поспѣшно повхалъ въ Вену; отчего оный слухъ опять возимѣлъ силу, хотя ничего достовернаго или точнаго извѣстно небыло. Сего дня по дватиднодневномъ плаваніи присталъ къ нашимъ берегамъ иной корабль, который привезъ письма къ разнымъ купцамъ, почти согласно увѣдомляющія, что обнародованіе независимости Мехмета Али рѣшительно опредѣлено, и потому ежедневно оного ожидаютъ. Какъ бы то нибыло, но то достоверно, что Мехметъ Али возимѣлъ мысль обнародовать свою независимость, и что только особенные случаи или чужое вліяніе могутъ приостанавливать сію мѣру. Неоспоримо, что Порта считала бы оную объявленіемъ войны и опять открылись бы враждебныя дѣйствія, къ чему объ стороны приготавливаются.

— Письмо изъ Алеппо отъ особы заслуживающей довѣріе, съ большою точностію донесить о воз-

Schumacher, на drodze ze Strahlsundu, z ładunkiem owsa i grochu, w nocy na 26 z. m., nie dochodząc Kronsztadu około 50 wiorst, w ciemności nocnej natrafił u Finlandzkiego brzegu na kamienie, gdzie doznał mocnego rozbicia się. Szyper, najawszy ztamtąd łódkę, puścił się do Kronsztadu z jednym ze swoich maytków i z częścią uratowanego okrętowego takelażu, żywności i majątkiem maytków, i przybył tu dnia 9 Października. Podług jego powiadania, sternik i trzey maytkowie z багажемъ swym puścili się dnia 5 Października na barkasie do Kronsztadu, ale po przybyciu tu ich nie znalazł, i dotąd nie ma o nich żadney wiadomości.

(P. P.)

Archangielsk, 3 Października.

Rossyyski okręt *Rossya*, szyper *Hansen*, który szedł z portu tuteyszego do Londynu z ładunkiem desek, uderzony został o brzeg, w czasie burzy, blisko rzeki Majda, na Białém morzu, i jak okręt, tak i ładunek, podobno, nie będą mogły być uratowanemi. Czekać cała uratowana. (P. P.)

Eupatorya, dnia 12 Września.

Sierpnia 12go niespodzianie przybyły do portu Eupatoryyskiego, z Galacza trzy okręty z ładunkiem pszenicy i częścią jęczmienia. Z tego wniesć można, że wydany zakaz wywozu z portów Dunajskich zboża, nie ściśle się jeszcze zachowuje, gdyż na wywoz tych ładunków przyjęte było zapewnienie tamecznych kommissantów, że zboże to było skupione i przygotowane, przed nastaniem zakazu, na kapitał tutejszych kupców. Nadzieja obfitego zbioru prosa, nie została uwieńczona pożądanym skutkiem; zewsząd dają się słyszeć użalania, na różne niepowodzenia, jakoto: na silne stepowe burze, które roznosiły ziarno i kłosa; na mocne upały, które spaliły żdźbło; na wielość ptastwa, które pola całe spustoszyły; słowem: różne szkodliwe zjawiska zniszczyły znowu pomyślność rolnictwa w naszej Tawryckiej Gubernii. Z żalem przyznać wypada, że okres przeszłego nędznego roku jeszcze się nie skończył; z włościan rzadki do zimy opatrzonej jest własnym zbożem. Przeszłej nieszczęśliwej zimy, w ostateczności, bydło i owce obracano często na pokarm zamiast chleba; a tak bydło pozostało u niewielu, którzy mogli obejść się bez jego przedaży. Ceny zboża są: pszenica arnautka 30 do 32 rubli czetw.; ozima 23 do 24 rubli; jęczmień 16 do 17 rubli; proso 15 do 16 rubli; kukuruza po 18 rubli. (P. P.)

Simbirsk, dnia 12 Września.

U nas, w powiatach Simbirskim, Stawropolskim, Singilejewskim, Samarskim i Syzrańskim, osobliwie w dwóch ostatnich, żyto i jarzyna urodziły bardzo dobrze; pszenica nadzwyczajnie piękna, i wszystkich zboż ziarno jędrne, umłot dobry. (P. P.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

A U S T R Y A.

Triest, dnia 20 Października.

Przed 8 dniami zawinął tu z Alexandryi okręt, który (jak stychać) miał przywieźć ważne depesze Panu *Jussuf*, tuteyszemu agentowi Wice-Króla Egipskiego; depesze te miały się tyczyć ogłoszenia jego niepodległości. Gdy jednak liczne listy handlowe, które przy tej sposobności nadeszły, nic o tém nie namieniały, albo uczyniły wzmiankę z powątpiewaniem, przeto doniesieniu temu mało wiary dawano, ile że jednocześnie dowiedziano się ze Stambułu, iż Sułtan wysłał Kommissarza do Alexandryi, dla ułatwienia zatargów z powodu interesów Syrii. Lecz wkrótce oznajmiono, że Pan *Jussuf* w skutku odebranych pism, pojechał śpiesznie do Wiednia, co powyższej pogłosce nadało znowu większą wagę, chociaż nic pewniejszego lub dokładniejszego nie wiadano. Dziś po zidniowej żegludze zawinął tu z Alexandryi inny okręt, który przyniósł listy do różnych kupców, zgodnie prawie donoszące, iż ogłoszenie niepodległości Mehmeda - Ali jest ostatecznie postanowionem, i dla tego codziennie spodziewanem. Jakkolwiek bądź, to pewna, iż Mehmed - Ali powziął myśl ogłoszenia się niepodległym, i że tylko szczególne zdarzenia lub obce pośrednictwo mogą ten krok wstrzymać. Bez wątpienia, Pорта uważałaby go za wypowiedzenie wojny, i nastąpiłoby rozpoczęcie nowo kroków nieprzyjaćielskich, do czego się obiedwie strony przysposabiają.

— List z Aleppu od osoby wiary godney, donosi o nowém wybuchu niespokojności w Syrii ze wszel-

никшихъ новыхъ безпокойствахъ въ Сиріи, присовокупляя, что положеніе Ибрагима Паши опять сдѣлалось затруднительнымъ тѣмъ болѣе, что Князь Друзовъ, *Емиръ-Беширъ* отказался дать ему пособіе. Оное письмо не изъясняетъ, по какимъ причинамъ, сей кратковременный союзъ прекратился; однако должно догадываться, что образъ мыслей подвластныхъ Емиру заставилъ его отказаться отъ Египетскаго союза. Сіе обстоятельство легко могло бы, воспрепятствовать намѣреніямъ Мехмета Али, касательно независимости, и даже владеніе Сиріею сдѣлать сомнительнымъ. (D. P.)

Г а л л и ц я.

Лембергъ, 28-го Октября.

Октября 24-го числа здѣшніе Артисты и любители музыки, подъ руководствомъ Карла *Липинскаго*, дали въ редутной залѣ большой концертъ, въ пользу неимущихъ.

— Изъ *Граца* тамошніе газеты отъ 18-го Октября пишутъ: „Сего м. 15-го числа, съ обыкновеннымъ торжествованіемъ отправился здѣсь ежегодный Конституатскій Сеймъ.“

— Изъ *Песта* доносятъ, что 15-го Октября въ 7 часовъ, 10 минутъ по утру, почувствовали тамъ землетрясеніе, которое-жъ однако, какъ мызунали, никакого поврежденія не причинило. (Dz. P.)

Ф р а н ц і я.

Парижъ, 26-го Октября.

Journal des Débats изъ Мадрита отъ 13-го ч. с. м. доноситъ, что супруга Инфанта Франциска де Паула разрышилась отъ бремени дочерью. Восприемниками будутъ Король и Королева Французовъ, мѣсто коихъ заступятъ двое дѣтей Инфанта. — Изъ Наварры не получено никакихъ извѣстій. Мина безпрерывно боленъ. Аресты въ столицѣ уменьшились, въ Валадолидѣ же тому противное. Сего мѣсяца 12-го числа Министръ Финансовъ предложилъ Палатѣ Прокураторовъ бюджетъ на будущій 1835 годъ съ недоимкою 60,000,000 реал. Извѣстный Епископъ Тортоскій, Викторъ *Саецъ*, издавшій 1-го Октября 1823 года распоряженіе, о уничтоженіи всѣхъ постановленій національныхъ представителей, не давно оставилъ Мадридъ, чтобы соединиться съ Донъ-Карлосомъ. Правительство снабдило его паспортомъ до Сангуеа. (G. W.)

— Вчера на здѣшной биржѣ разнесся слухъ, что курьеръ, выѣхавшій изъ Мадрита 19-го ч. с. м. привезъ извѣстіе, что Палата Прокураторовъ въ засѣданіи 18-го ч. с. м. выключила изъ числа Членовъ своихъ извѣстнаго бывшаго Министра Фердинанда VII, за то, что онъ принималъ участіе въ биржевыхъ спекуляціяхъ, когда занимались суммы во время его министерства. Сдѣланное по сему предмету предложеніе Прокураторамъ *Алаво* принято единогласно.

— Главный Управитель Французскихъ владѣній въ Индіи, Маркграфъ *Ст. Симонъ*, прибылъ въ *Брестъ*.

— Въ *Бордо*, поговариваютъ, что Генераль *Морилло* опасно боленъ; что нѣсколько округовъ въ старой Кастиліи провозгласили священника *Мерина* Генераль-Капитаномъ оной области; и что Донъ Карлосъ созвалъ Штаты на 1-е число Генваря 1835 года въ Бургосъ.

29-го Октября.

Изъ Тулона отъ 23-го Октября пишутъ: „Здѣсь получена весьма нужная депеша Префекта Барскаго Департамента, кою предписывается таможеннымъ властямъ имѣть бдительный присмотръ за всѣми суднами, къ берегамъ приближающимися, для задержанія Донъ Мигуэля, если бы онъ скрывался между путешественниками или матросами тѣхъ судовъ. Къ сему предписанію приобщено описаніе примѣтъ его. (D. P.)“

1-го Ноября.

Король отправился вчера съ Графомъ *Монтальмисе* въ *Версаль*.

— Генеральный Прокуроръ подалъ аппеляцію, что онъ не доволенъ рѣшеніемъ Королевскаго Суда, оправдавшаго *Г. Жожа*, и по сей причинѣ помянутый Банкиръ не выпущенъ еще изъ подъ ареста.

— По письму изъ *Байонны*, Генераль *Мина* прибылъ туда 27-го ч. п. м. и слѣдующаго числа, обратившись въ *Камбо*, откуда, какъ полагаютъ, отправится чрезъ нѣсколько дней въ *Пампелуну*. Генераль *Аморъ*, въ семь же писемъ далѣе сказано, съ нѣкотораго времени находившійся въ *Логроно*, 21-го числа отважился на сраженіе, а между тѣмъ *Пумалакаррегеи*, стремительно началъ на него, убилъ у него 12 чел., переранилъ 180 и послѣ упорнаго сопротивленія, заставилъ его отступить. Карлисты въ семь дѣлъ лишились 50 человекъ уби-

ка докѣдностью, и приываетъ, изъ положеніе *Ибрагима Баси* стало сіе знову критичнымъ, иле же *Хіаже Друзовъ*, *Emir Beschir*, odmówił mu pomocy swojej. List ten nie wymienia, z jakich powodów to krótkie przymierze wzięto koniec; domyslać się jednak wypada, iż sposób myślenia podwładnych Emira zniewolił go do porzucenia sprawy egiptskiej. Okoliczność ta mogłaby nagle zaszkodzić zamysłom Mehmeda-Ali względem niepodległości, a nawet posiadanie Syryi uczynić wątpliwem. (Dz. Pow.)

G a l i c y a.

Lwów, 28 Października.

Dnia 24 Października wyprawili tućeysi miłośnicy muzyki i artyści, pod dyrekcyą J. P. Karola *Lipińskiego*, w sali redutowey, wielki wokalny i instrumentalny koncert, na cel dobroczynny.

— Z *Gracu* donoszą tameczne gazety z dnia 18 Października: „W dniu 15 b. m. odprawiony tu został doroczny seym postulatowy ze zwyczajną uroczystością.“

— Z *Pestu* donoszą, iż w dniu 15 Października o godzinie 7mej, minucie rotety z rana, dało się tam uczuć trzęsienie ziemi, które jednakże, jak się dotąd dowiadujemy, nie uczyniło żadney szkody. (Dz. P.)

F r a n c y a.

Paryż, dnia 26 Października.

Journal des Débats donosi z Madrytu, że dnia 13 b. m. małżonka Infanta Francisco de Paula powiła córkę. Rodzicami chrzestnemi będą Król i Królowa Francuzów, którzy mają być przez dwoje dzieci Infanta reprezentowani. — Z *Navarry* nie przybyły wiadomości. *Mina* ciągle choruje. Aresztowania w stolicy zmniejszyły się, w *Valladolid* zaś przeciwnie. Dnia 12 b. m. Minister skarbu przełożył Izbie Prokuratorów budżet na rok 1835 i deficit 60,000,000 realów. Znany *Victor Saez*, Biskup Tortozy, który dnia 1go Października 1823 roku wydał rozporządzenie, uznieważniające wszystkie uchwały reprezentacyi narodowej, opuścił niedawno Madryt, dla udania się do *Don Carlosa*. Rząd udzielił mu pasport do *Sanguesa*. (G. W.)

— Na giełdzie tućeyszej rozchodziła się wczora pogłoska, iż goniec, wyjechawszy dnia 19 b. m. z Madrytu, przywiozł wiadomość, że Izba Prokuratorów na sessyi dnia 18 b. m. wyłączyła z pomiędzy siebie pewnego byłego Ministra Ferdynanda VII, z powodu, iż w czasie pożyczek, zaciąganych za swojej administracyi, wdał się w spekulacye giełdowe. Wniosek w tey mierze, uczyniony przez Pana *Alava*, miał być jednomyślnie przyjęty.

— *Margrabia St. Simon*, Wielkorządca osad francuzkich w Indyach, przybył do *Brestu*.

— Głoszą w *Bordeaux*, że Jenerał *Morillo* niebezpiecznie chory; że kilka gmin w Starej Kastylii obwołało *Xiędza Merino* Jeneralnym Kapitanem tey prowincyi; i że *Don Carlos* zwołał Stany na dzień 1 Stycznia 1835 roku do *Burgos*.

Dnia 29.

Z Tuluzy donoszą pod dniem 23 Października: „Nadeszły tu nader pilne depesze Prefekta departamentu *Var*, przykazujące urzędowi celny, aby największą uwagę swą zwracały na wszystkie statki, któreby się zbliżały do brzegu; a to celem przytrzymania osoby *Don Miguela*, w razie, gdyby tenże miał się znajdować pomiędzy podróżnikami lub maytkami tych statków. Do tego reskryptu dodany jest opis osoby *Don Miguela*. (Dz. P.)“

Dnia 1go Listopada.

Król udał się wczora z Hrabią *Montalivet* do *Versaillu*.

— Jeneralny Prokurator od wyroku Sądu Królewskiego, uwalniającego od winy *P. Jauge*, appellował, i z tey przyczyny pomieniony bankier uwolnienia jeszcze nie otrzymał.

— Podług listu, pisanego z *Bayonny*, Jenerał *Mina* przybył tam 27 z. m. i dnia następnego napowrót do *Cambo* wyjechał, z kąd, jak wnoszą, za kilka dni do *Pampelony* wyjedzie. Jenerał *Amor*, daley w tymże liście czytamy, który od niejakiego czasu stał w *Logroño*, dnia 21 na bitwę się odważył; a tymczasem *Zumala-Carreguy* natarczywie nań uderzył, 12 ludzi na miejscu mu położył, 180 ranił, i po uporczywey walce do odwrótu przymusił. Karolisci w tey rozprawie stracili 50 w zabitych i 120 w raniionych. *Zumala-Carreguy* wziął się potem na drogę do *Santa-Cruz*.

тыми и 120 ранеными. Потомъ *Цумалакарреви* направилъ путь по дорогѣ въ *Санта-Крузъ*.

— *Sentinelles des Pyrénées*, отъ 28-го Октября извѣщаетъ, что *Родиль*, прибывъ въ *Бургосъ*, нашелъ тамъ повелѣніе, остаться подъ арестомъ въ крѣпости *См. Маріа*, до дальнѣйшаго распоряженія. По мнѣнію Журнала *Indicateur*, *Родиль* долженъ явиться предъ Военнымъ Судомъ и дать отчетъ въ своемъ поведеніи и поступкахъ во все продолженіе начальства его надъ войскомъ въ Сѣверныхъ Областяхъ. По письмамъ изъ *Кордовы* (Андалузія) отъ 10-го Октября, собралось тамъ 5,000 человекъ, назначенныхъ въ Сѣверныя Области. Послѣдніе извѣстія изъ театра военныхъ дѣйствій въ Наваррѣ, незначительны. При *Донъ Карлосѣ*, полагаютъ, находится множество Французскихъ офицеровъ.

— Теперь производится въ судъ дѣло Барона *Ришмонта*, который, какъ извѣстно, выдавалъ себя за *Лудовика XVII*, и по сему поводу обнаруживается множество отвратительныхъ и плутовскихъ его обмановъ.

— Причиненныя отъ сожженія самаго зданія тюрьмы въ *Монъ-Ст.-Мишель* убытки, полагаютъ въ 400,000 фр. не считая вещей, коихъ цѣнность также значительна.

— Вчерашній номеръ газеты *National*, за помѣщеніемъ въ ономъ статьи о оставленіи Министерства Маршаломъ *Жераромъ*, конфискованъ.

— По случаю праздника *Всѣхъ Святыхъ*, завтра газеты не выйдутъ.

2-го Ноября.

Третьяго дня Адмиралъ *Рини* по полудни, отправился въ Военное Министерство, гдѣ призвалъ къ себѣ нѣкоторыхъ начальниковъ департаментовъ, для предложенія различныхъ вопросовъ. Многіе изъ Чиновниковъ поступившіе на службу во время управленія Маршала *Жерара* симъ Министерствомъ, подали въ отставку.

— *Gazette de Bretagne* отъ 28-го Октября конфискована въ Почтамтѣ и въ своихъ конторахъ. Причиной сему, полагаютъ, статью напечатанную въ оной, о появленіи Шуановъ въ *Морбиганскомъ* Департаментѣ. Всѣ газеты и письма изъ Западной Франціи, извѣщаютъ о новомъ появленіи Шуановъ, на всемъ пространствѣ сего Департамента.

— Здѣсь получены, чрезвычайнымъ путемъ, газеты изъ *Мадрида* отъ 24-го Октября. Отъ 22-го ч. обѣ Палаты не имѣли ни одного засѣданія. Королевское Постановленіе отъ 22-го числа временно учреждаетъ первоначальныя училища въ Испаніи.

— Сегодня вышелъ только *Journal de Paris*.

— Кажется, что до времени предстоящаго открытія Палаты, Министерство остается *in statu quo*. Говорятъ, что безпрестанно старались, чтобы Графъ *Рини* или Г. *Юаннзъ*, приняли временно предсѣдательство въ Совѣтѣ, но оба они на сіе не согласились. Естественно что отсего распространились разные слухи, о новыхъ кандидатахъ въ званіе Военнаго Министра. Сегодня опять поговариваютъ, что помянутое Министерство получитъ Генераль *Друэ-д'Ерлонъ*, или Генераль *Гариспзъ*, но и сіе подлежитъ сомнѣнію, ибо на мѣсто перваго не легко найти преемника въ званіи Губернатора Алжира, а втораго присутствіе необходимо на предѣлахъ Испанскихъ.

— Генераль *Десса*, сопровождавшій Наполеона во всѣхъ его походахъ, скончался въ своемъ имѣніи въ Швейцаріи.

3-го Ноября.

Третьяго дня, Король имѣлъ совѣщаніе съ Министрами, два часа продолжавшееся.

— Говорятъ, что Герцогъ *Жуанвилльскій*, въ слѣдующую весну предприметъ вторую морскую экспедицію и опять на фрегатѣ *Syrène*.

— *Gazette de France* сообщаетъ сегодня болѣе подробностей о побѣдѣ, одержанной *Цумалакарреви*, 21-го Октября, по ту сторону *Ебро*, при деревнѣ *Фуэнъ Майоръ*, надъ Полковникомъ *Аморомъ*; выгоды пріобрѣтенныя имъ отъ сей побѣды, были: взятіе 71 плѣнника, въ томъ числѣ 2 офицеровъ и транспорта съ 1,300 ружей, сопровождаемаго симъ Полковникомъ. (A.P.S.Z.)

ГЕРМАНІЯ.

Изъ Мюнхена, 25-го Октября.

Сегодня прибылъ сюда Принцъ Августъ Лейхтенбергскій. Третьяго же дня пріѣхалъ сюда въ качествѣ курьера (черезъ Лондонъ и Франкфуртъ) Секретарь Португальскаго Министерства Иностранныхъ Дѣлъ, Кавалеръ *Баярдъ*, который везетъ для Герцога шпагу, *Донъ Педро* ему завѣщанную.

— *Sentinelles des Pyrénées* подъ 28 Паўдзiernика u-
dziela, że *Rodil*, za przybyciem swém do *Burgos*, znalazł tam rozkaz, ażeby do dalszego postanowienia pozostał w areszcie w twierdzy *St. Marie*. Podług *Indicadora*, ma *Rodil* stanąć przed Sądem Woyskowym, dla zdania sprawy ze swego postępowania przez czas dowództwa w prowincyach Północnych. Podług listow z *Cordovy* (Andaluzya) pod 10 Paўdziernika, zebrało się tam 5,000 ludzi, przeznaczonych do Północnych prowincyy. Ostatnie wiadomości z teatru wojny w *Nawarrze* są nieobchodzące. Przy *Don Carlosie* ma być wiele oficerów francuzkich.

— Odbywa się teraz przed Sądem sprawa Barona *Richemont*, o którym wiadomo, że się mienił być *Ludwikiem XVII*. Wychodzi teraz na jaw mnóstwo brzydkich i oszustowskich wymysłów Barona.

— Przez spalenie się w *Mont-St.-Michel* samey budowli tamecznego więzienia, liczą szkody na 400,000 fr., prócz ruchomości, których wartość jest niezmierna.

— Wczorayszy numer gazety *National*, za artykuł w nim umieszczony o wyysciu z Ministeryum Marszałka *Gérard*, został skonfiskowany.

— Z okoliczności święta *Wszystkich Świętych*, gazety jutrzejsze nie wyйдą.

Dnia 2.

Admirał *Rigny* zawczora po południu udał się do Ministeryum wojny, gdzie wezwał do siebie niektórych naczelników wydziałowych, dla uczynienia im różnych zapytań. Wielu z tych, co pod Marszałkiem *Gérard* do służby w tém Ministeryum weszli, podało się do uwolnienia.

— *Gazette de Bretagne* z dnia 28 Paўdziernika skonfiskowaną została na poczcie i w swoich kantorach. Przyczyną tego ma być artykuł, w niej umieszczony, o ukazaniu się na nowo Szuanów w departamencie Morbihan'skim. Wszystkie gazety i listy z Francyi-Zachodniej donoszą o zjawieniu się nanowo Szuanów po całej przestrzeni tego departamentu.

— Nadeszły tu drogą nadzwyczajną gazety z *Madrytu* pod 24 Paўdziernika. Od 22 obie Izby żadnego posiedzenia nie miały. Postanowienie Królewskie z dnia 22 urządzi tymczasowie szkoły początkowe w Hiszpanii.

— Dzisiaj sam tylko Dziennik Paryzki wyszedł.

— Zdaje się, że do następnego otwarcia Izby, Ministeryum *in statu quo* zostanie. Mówią, że ciągle trwały starania, ażeby Hrabia *Rigny* albo P. *Humann* tymczasowie prezydencją Rady przyjął, ale obadwa się nie dali nakłonić. Naturalnie, w takim stanie rzeczy, mnóstwo jest wieści o nowych kandydatach na Ministrów wojny. Dziś mówią znowu, że to Ministeryum otrzyma Jenerał *Drouet-d'Erlon*, albo Jenerał *Harispe*; ale to bardzo wątpliwa: bo na miejsce jednego, nie łatwo znaleźć osobę na Gubernatora do Algieru, a drugiego obecność na granicach hiszpańskich potrzebna.

— Jenerał *Dessaix*, który się na wszystkich wyprawach z Napoleonem znajdował, w wieyskiej swej majętności w Szwajcaryi umarł.

Dnia 3.

Król zawczora miał dwugodzinną radę z Ministrami.

— Mówią, że Xiążę *Joinville*, następney wiosny, drugą morską podróż odbędzie, i znowu na fregacie *Syrène*.

— *Gazette de France* dokładniejsze dzisiaj daje szczegóły, o zwycięstwie przez *Zumala-Carreguy*, w dniu 21 Paўdziernika, na tamtej stronie *Ebro*, pod wsią *Fuen-Mayor* nad Półkownikiem *Amor* odniesioném; 71 ludzi jeńca, w ich liczbie 2 oficerów, i transport 1,300 karabinów, które ten Półkownik prowadził, są korzyściami tej bitwy. (A.P.S.Z.)

NIEMCY.

Monachium, dnia 25 Paўdziernika.

Dziś przybył tu Xiążę August *Leuchtenberg*. Onegdy zaś przyjechał tu jako goniec (do Londynu i Frankfortu) Sekretarz Portugalskiego Ministeryum Spraw zagranicznych, Kawaler *Bayard*, który Xięciu wiezie szpadę legowaną jemu przez *Don Pedra*.

29-го Октября.

Октября 26-го числа Королевско-Португальскій Вицесекретарь Кавалеръ *Балрадъ* вручилъ Принцу Августу Лейхтенбергскому шпагу умершаго Императора Донъ Педра. Сегодня Е. К. В. поѣхалъ въ *Тегернзее* къ Ея Королевскому Высочеству вдовствующей Герцогини. Кавалеръ же *Балрадъ* отправился въ Вѣну. (Императоръ Францъ I-й есть дѣдъ *Доны Маріи*.) (D. P.)

Гамбургъ, 25-го Октября.

Письма, прямо изъ Бильбао здѣсь полученныя, отъ 1-го Октября, вовсе не упоминаютъ, о взятіи онаго города Карлистами. (G. W.)

НИДЕРЛАНДЫ.

Изъ Гаги, 24-го Октября.

На вчерашнемъ засѣданіи второй Палаты Общественныхъ Штатовъ, Министръ Финансовъ предложилъ проэктъ узаконенія, относительно бюджета на будущій 1835 годъ.

29-го Октября.

Изъ *Герцогенбуша* пишутъ, что сообщенія между Голандією и Бельгією нынѣ чаще, чѣмъ были съ 1830 года. Особенно многіе путешественники прибываютъ въ *Бреду* и *Бергенъ-опъ-цоомъ*. (Dz. P.)

БЕЛЬГІЯ.

Брюссель, 22-го Октября.

По донесенію Бельгійскаго Вѣстника Сиръ Роб. *Адаиръ*, Англійскій Посолъ при дворѣ нашемъ, оставить сіе мѣсто, которое предназначено Стратфорду Канингу.

— Принцъ Жоенвилльскій сегодня прибылъ во дворецъ Лаекенъ. Сей молодой Принцъ, которой, какъ извѣстно предпринималъ морское путешествіе къ Азорскимъ островамъ, уже нѣсколько мѣсяцевъ не видалъ своей матери, здѣсь пребывающей. (G. W.)

27-го Октября.

Королева Французовъ съ Принцессами Клементиною и Марією и съ Принцомъ Жоенвилльскимъ, вчера выѣхала, отсюда обратно въ Парижъ.

— Корабль съ Бельгійскими произведеніями на будущей недѣли въ первой разъ поплыветъ прямо въ Александрію и Альжиръ. На ономъ же кораблѣ отправится Агентъ, по дѣламъ между Мехметомъ Али и Бельгійскимъ Правительствомъ. (D. P.)

ИСПАНІЯ.

Мадридъ, 17-го Октября.

Сего мѣсяца 16-го числа Палата Прокураторовъ (большинствомъ голосовъ) приняла предложеніе о возстановленіи должностей и достоинствъ, предоставленныхъ Правительствомъ съ 1820 по 1823 годъ. ГГ. *Мартинезъ де ла Роза* и *Торрено* были на сторонѣ большинства голосовъ.

— Получено извѣстіе, что 24-го числа Іюля, Королевскій статутъ съ большимъ торжествомъ обнародованъ въ *Порто-Рико*.

23-го Октября.

Revista espanola отъ 18-го ч. с. м. доноситъ, что Генераль Маркграфъ Родиль получилъ отъ Королевы испрашиваемое имъ дозволеніе исключительно заняться поправленіемъ своего здоровья, непрерывными трудами поврежденнаго. (D. P.)

ИТАЛІЯ.

Венеція, 17-го Октября.

Третьяго дня Браганцкій Герцогъ Донъ-Мигуэль, прибылъ въ Венецію.

Туринъ, 14-го Октября.

Официальная газета изъ Испаніи доноситъ, о подлинности того случая, что въ одной деревнѣ въ Андалузій, гдѣ холера ужасно была вспыхнула, оная тотчасъ прекратилась, коль скоро пригнано въ оную стадо, 6,000 овецъ. Вообще въ Испаніи овцы почитаются предохранительнымъ средствомъ противу холеры. (G. W.)

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ И ИРЛАНДІЯ.

Лондонъ, 28-го Октября.

Ноября 20-го числа ожидаемъ возвратнаго прибитія сюда Князя *Таллейрана*.

— Газета *Морнингъ-Геральдъ* подтверждаетъ носившійся слухъ что Лордъ *Пальмерстонъ* назначенъ главнымъ управителемъ Индіи.

— Маркграфъ *Дуро* и другъ его *Каннингъ*, отправившіеся на твердую землю, намѣреваются поочередно посѣтить *С. Петербургъ*, *Берлинъ*, *Дрезденъ* и другіе знатнѣйшіе города Германіи, а въ Январѣ мѣсяцъ возвратятся въ здѣшнюю столицу.

— Испанское Правительство купило пароходъ *Рояль-Вилліамъ*, для употребленія онаго къ крейсиров-

Дни 29.

Дня 26 Паждзиernika Królewsko-Portugalski Podsekretarz, Kawaler *Bayard*, oddał Xięciu Augustowi *Leuchtenberg* szpadę zmarłego Cesarza Don Pedra. Dziś udał się Jego Xiążęca Mość do *Tegernsee*, do Jey Królewiczowskiej Mości, owdowiłej Xiężney, a Kawaler *Bayard* odjechał do Wiednia. (Cesarz Franciszek I jest dziadem *Donnie Maryi*). (Dz. Pow.)

Hamburg, dnia 25 Pażdziernika.

Przybył tu bezpośrednio listy a Bilbao, daty 1 Pażdziernika, nie czynią żadney wzmianki o zdobyciu tego miasta przez Karolistów. (G. W.)

N I D E R L A N D Y.

Haga, dnia 24 Pażdziernika.

Na wczorajszej sessyi drugiey Izby Stanow powszechnych, Minister skarbu podał projekt do prawa względem budżetu na rok 1835.

Dnia 29.

Donoszą z *Herzogenbusch*, iż związki między Holandją i Belgią są teraz częstsze, niż były od roku 1830. Mianowicie wielu podróżnych przybywa do *Bredy* i *Bergen-op-Zoom*. (Dz. P.)

B E L G I A.

Bruxella, dnia 22 Pażdziernika.

Podług dziennika *Courrier Belge*, Sir Robert *A. dair*, Poseł Angielski przy dworze naszym, zostanie odwołany, i otrzyma Pana *Stratford Canning* za następcę.

— Xiążę *Joinville* przybył dziś do zamku Laeken. Młody ten Xiążę, który, jak wiadomo, odbył podróż do wysp Azorskich, nie widział już od kilku miesięcy swej matki, która tu bawi. (G. W.)

Dnia 27.

Królowa Francuzów wraz z Xiężniczkami *Klementyną* i *Maryą*, tudzież z Xięciem *Joinville*, wyjechała stąd wczora napowrót do Paryża.

— Okręt z płodami Belgijskiemi pierwszy raz w przyszłym tygodniu ma wypłynąć prosto do Alexandryi i Algieru. Wezmie z sobą Ajenta, który ma utrzymać związek między *Mehmedem-Alim* i Rządem Belgijskim. (D. P.)

H I S Z P A N I A.

Madryt, dnia 17 Pażdziernika.

Dnia 16 b. m. przyjęła Izba Prokuratorów (znaczna większością) petycją o przywrócenie urzędów i godności, przez Rząd z roku 1820 do 1823 nadanych. PP. *Martinez de la Rosa* i *Torreno* głosowali za większością.

— Nadeszła wiadomość, że statut królewski ogłoszony został dnia 24 Lipca z wielką uroczystością w *Porto-Rico*.

Dnia 23go.

Revista espanola z dnia 18 b. m. donosi, iż Jenerał *Margrabia Rodil* otrzymał od Królowey Rejentki żądane pozwolenie, aby wyłącznie zajął się przywróceniem zdrowia swego, nadwątłonego ciągłemi pracami. (Dz. P.)

W Ł O S N Y.

Wenecya, dnia 17 Pażdziernika.

Onegday Don Miguel, Xiążę Braganzy, przybył do Wenecyi.

Turyn, dnia 14 Pażdziernika.

Gazeta Rządowa donosi z Hiszpanii, za rzecz pewną, iż w pewney wsi Andaluzyjskiej, gdzie cholera gwałtownie była wybuchała, takowa ustała natychmiast, skoro trzodę 6,000 owiec wpędzono do wsi. Owce w ogólności bywają w Hiszpanii za zapobiegający przeciw cholerze środek uważane. (G. W.)

WIELKA BRYTANIA I IRLANDYA.

Londyn, dnia 28 Pażdziernika.

Spodziewany się tu powrót Xięcia *Talleyrand* na dzień 20 Listopada.

— *Morning-Herald* powtarza pogłoskę, iż Lord *Palmerston* został mianowany Wielkorządcą Indyy.

— *Margrabia Douro* i przyjaciel jego, Pan *Canning*, którzy udali się do stałego ładu, zamysłają kolejno zwiedzić *St. Petersburg*, *Berlin*, *Drezno* i inne znaczniejsze miasta Niemieckie, a w Styczniu wrócić do tutejszej Stolicy.

— Rząd hiszpański kupił statek parowy *Royal-William*, celem użycia go do krążenia przy brzegach *Biskai*.

въ около Бискайскихъ береговъ. Коммодоръ *Ганри* зывѣсилъ на ономъ свой флагъ въ качествѣ главнаго вождя.

— Изъ *Мальты* отъ 3-го ч. с. м. пишутъ: „Изъ *Константинополя* получено извѣстie, что Турецкій флотъ стоитъ на якорѣ въ виду дворца В. Султана. Оный состоитъ изъ линейнаго корабля о 130 орудій, другаго о 120, третьяго о 90 и четвертаго о 74 орудій, изъ двухъ фрегатовъ о 64, а трехъ о 52 орудій, изъ шлюпа о 26 и брига о 20 орудій. Сверхъ того *Порта* еще имѣетъ 3 линейныхъ корабля, 3 фрегата и 2 шлюпа, а въ арсеналахъ строится 4 линейныхъ корабля, 2 большихъ фрегата и 16 меньшихъ судовъ. По предложенію Посланника нашего, корабль *Воляжъ*, о 24 орудіяхъ, получилъ повелѣніе, стать у входа въ Дарданеллы. 18-типушечный корабль *Фаворитъ* 2-го ч. с. м. поплылъ изъ *Мальты* въ *Триполи*; ибо получено извѣстie, что находящійся въ городѣ Паша принудилъ къ бѣгству непріятеля, стоявшаго лагеремъ около города, причинивъ ему потерю 300 человекъ и 150 лошадей, также много забравъ въ плѣнъ. Сраженіе продолжалось до 17 часовъ. Египетскій военный бригъ *Семинди Гобада* прибылъ изъ *Александрии* въ *Мальту*; на ономъ находится инженеръ Паша, нынѣшній Бей *Галловай*. Во время отбытія его оттуда, *Мегмедъ-Али* изъ *Сиріи* еще не возвратился; но ежедневно его ожидали. Нашъ флотъ распределенъ такимъ образомъ: корабли *Каледонія* (съ адмиральскимъ флагомъ), *Канопусъ*, *Единбургъ*, *Талавера*, *Эндиміонъ*, *Скутъ*, *Хильдерсъ* и *Гиндъ*, 27-го Сентября находились въ *Вурлѣ*. Корабль *Тундереръ*, который 26-го ч. прибылъ въ *Мальту*, поплылъ тудаже 2-го ч. с. м. съ съѣстными припасами. Корабль *Тине* имѣетъ прибыть изъ *Смирны* въ *Корфу* на мѣсто корабля *Воляжъ*; корабль *Мадагаскаръ* возвращается въ Англію, а его мѣсто заступитъ корабль *Портландъ*, который въ 35 дней прибылъ изъ *Плимута*. Греческій Король *Отто*, съ Членами Регенціи на кораблѣ *Мадагаскаръ* посѣтилъ разные части своего государства. Корабль *Портландъ* привезъ наличные деньги для Коммиссариата. Корабль *Жасеръ* еще находится близъ Гибралтара, и иногда крейсируетъ при Испанскихъ берегахъ. Корабль *Браво* находится въ *Митиленѣ*, *Мастиффъ* въ *Смирнѣ*, пароходъ *Карронъ* возвращается въ Англію для починки своихъ машинъ, а корабли *Орестесъ*, *Колумбина* и новый пароходъ Египетскаго Паша, еще въ Англію не прибыли.“

— Извѣстія о безпокойствіяхъ въ Португаліи подтверждаются. (Dz. P.)

ПОРТУГАЛІЯ. Лиссабонъ, 11-го Октября.

Кажется, что бракосочетанію Королевы съ Принцомъ Лейхтенбергскимъ дѣлають препятствія, ибо Пальмелла настаиваетъ о новомъ разбирательствѣ сего предмета въ Палатахъ и въ Государственномъ Советѣ, ссылаясь на давнее узаконеніе Кортесовъ въ *Ламею*, которымъ иностранцы исключаются. (G. W.)

— Герцогъ *Пальмелла* предложилъ Штатамъ проектъ къ узаконенію относительно ответственности Министровъ, котораго главная статья есть слѣдующая: „Министры и Статсъ-Секретари по законамъ подвергаются ответственности: 1-е) за всѣ постановленія исполнительной власти, ими подписанныя; 2-е) за всѣ постановленія утвержденныя ихъ согласіемъ въ Советѣ, въ которомъ оныя разсматриваются. 3-е) за всѣ постановленія, хотя бы на оныя въ Советѣ и не соглашались, коль скоро не оставляютъ должности въ то время, когда разрѣшеніе важныхъ предметовъ принята большинствомъ голосовъ.“

— Когда Г. *Мендизабалъ* оставлялъ Португалію, Королева писала къ нему письмо, благодаря ему за услуги, изъявленные имъ, какъ умершему родителю ея, такъ и Португальской націи, приглашая, дабы и впредь въ качествѣ Португальскаго финансоваго агента въ Англіи не оставилъ служить ей и Правительству съ тою же ревностію. (Dz. P.)

— Донъ *Педро де Алкантара*, сынъ Короля Іоанна VI, Португальскаго и Бразильскаго, родился 12-го Октября 1798 года, былъ Намѣстникомъ и Регентомъ Бразиліи съ 22-го Апрѣля 1821, провозглашенъ всегдашнимъ Защитникомъ Бразиліи 15-го Марта, Императоромъ 12-го Октября, коронованъ 1-го Декабря 1822 года; наследовалъ отцу своему въ обладаніи Королевствомъ Португаліею и Алгарвиею 10-го Марта 1826 года, и уступилъ корону онаго дочери своей, Донѣ Маріи да Глоріи; отказался отъ Бразильскаго Престола въ пользу сына своего, Дона Педро II-го, 7-го Апрѣля 1831 года; прибылъ въ Шербургъ 11-го Іюля того же года, подъ именемъ Герцога Браганскаго. Въ первомъ бракѣ имѣлъ онъ су-

Коммодоръ Henry заткнулъ на немъ banderę swoją, jako Naczelną dowódcę.

— Доносzą z *Malty* pod dnem 3 b. m. „Odebrano wiadomość ze *Stambulu*, iż flota turecka stoi na kotwicy przed pałacem W. Sułtana. Składa się z jednego okrętu liniowego o 130, drugiego o 120, trzeciego o 90 i czwartego o 74 działach, tudzież 2 fregat o 64, a 3 o 52 działach, oraz szlupa o 26 i bryga o 20 działach. Prócz tego ma jeszcze *Porta* 3 okręty liniowe, 3 fregaty i 2 szlupy, a w zbrojowniach swoich każe budować 4 okręty liniowe, 2 wielkie fregaty i 16 mniejszych statków. Na przełożenie *Posła* naszego, okręt *Volage*, o 24 działach, otrzymał rozkaz, aby stanął przed wejściem do *Dardanellów*. Okręt 18sto działowy *Favorite* popłynął dnia 2 b. m. z *Malty* do *Tripolis*; dowiedziano się bowiem, iż Basza będący w mieście przymusił do ucieczki nieprzyjaciela, obozującego przed miastem, zadawszy mu stratę, wynoszącą 300 ludzi i 150 koni, oraz zabrawszy wielu jeńców. Bitwa trwała blisko 17 godzin. Bryg wojenny egipski *Semindi Gobaad* przybył z *Alexandryi* do *Malty*; znajduje się na nim Pan *Galloway* (teraźniejszy Bey), inżynier Baszy, udający się do Anglii. Podczas wypłynienia jego, *Mehmed-Ali* nie wrócił jeszcze z *Syrii*; lecz codzień spodziewano się go. Flota nasza jest podzielona w tym sposobie; okręty *Caledonia* (z banderą admirałską), *Canopus*, *Edinburg*, *Talavera*, *Endymion*, *Scout*, *Childers* i *Hind*, były dnia 27 Września w *Varla*. Okręt *Thunderer*, który dnia 26 przybył do *Malty*, popłynął tamże dnia 2 b. m. z zapasami żywności. Okręt *Tyne* ma przybyć ze *Smyrny* do *Korfu* dla zastąpienia okrętu *Volage*; okręt *Madagascar* wraca do Anglii, a zastąpi go okręt *Portland*, który w 35 dniach przybył z *Plymouth*. Król grecki *Otto*, z Członkami Rejencyi zwiędził na okręcie *Madagascar* różne części kraju swego. Okręt *Portland* przywiózł gotowe pieniądze dla Kommissaryatu. Okręt *Jasseur* znajduje się jeszcze blisko *Gibraltar*, i niekiedy krąży przy brzegach hiszpańskich. Okręt *Bravo* jest w *Mytylene*, *Mastiff* w *Smyrnie*, statek parowy *Carron* wraca do Anglii dla naprawy swoich machin, a okręty *Orestes*, *Columbia* i nowy statek parowy Baszy egipskiego nie przybyły jeszcze z Anglii.“

— Wiadomości o niespokojnościach w Portugalii potwierdzają się. (Dz. Pow.)

PORTUGALIA. Lisbona, dnia 11 Października.

Zdaje się, iż połączeniu się Królowej z Xięciem *Leuchtenberg*, robią przeszkody, gdyż *Palmella* nalega o nowe roztrząsanie tej kwestyi w Radzie Stanu i Izbach, przypominając dawne prawo Korteżów z *Lamego*, które cudzoziemców wyłącza. (G. W.)

— Xiążę *Palmella* podał Stanom projekt do prawa względem odpowiedzialności Ministrów, którego główny artykuł jest następujący: „Ministrowie i Sekretarze Stanu są według prawa odpowiedzialni: 1) za wszystkie postanowienia władzy wykonawczej, przez nich podpisane; 2) za wszystkie postanowienia poparte ich kreskami w Radzie, na które są roztrząsane; 3) za wszystkie postanowienia, których nawet w Radzie nie popierali, skoro nie składają urzędu, gdy rozstrzygnięcia względem ważnych przedmiotów są przyjęte większością.“

— Gdy P. *Mendizabal* wyjeżdżał z Portugalii, Królowa napisała do niego list, dziękując mu za przysługi, uczynione tak zmarłemu jej Ojcu, jako też narodowi Portugalskiemu, i wzywając go, aby i nadal, jako agent skarbowy Portugalski w Anglii, służył jej i Rządowi jej z tą samą gorliwością. (Dz. Pow.)

Don Pedro de Alcantara, syn Jana VI, Króla Portugalii i Brezylji, narodził się 12 Października 1798 roku, był Namiestnikiem i Regentem Brezylji od 22 Kwietnia 1821 roku. Ogłoszony Protektorem nieustającym Brezylji 15 Marca, Cesarzem 12 Października, koronowany 1 Grudnia 1822 r.; nastąpił po ojcu swoim w rządach Królestwami Portugalii i Algarwii 10 Marca 1826 roku, i ustąpił ich koronę córce swojej Donnie Maryi da Glorii; zrzekł się Brezyljskiego Tronu na syna swego Don Pedra IIgo, 7go Kwietnia 1831 roku; przybył do Cherburga 11 Lipca tegoż roku, pod imieniem Xiążęcia Braganckiego. W pierwszym małżeństwie miał córkę Cesarza Austryackiego, Arcy Xiężniczkę Leopoldynę, zmarłą 11 Grudnia 1826 r. Wszedł

другую дочь Императора Австрійскаго, Эрц-Герцогиню Леопольдину, скончавшуюся 11-го Декабря 1826 г. Во второй брак вступилъ въ 1829 году съ Принцессою Амаліею, дочерью покойнаго Герцога Лейхтенбергскаго. Дети его суть (отъ перваго брака), Дона Марія да Глорія, Королева Португальская (род. 4-го Апрѣля 1819 г.), Дона Январія (род. въ 1821 г.), Дона Паула, (род. въ 1823 г.), Дона Франциска, (род. въ 1824 г.); Донъ Педро II, Императоръ Бразильскій (род. 2-го Дек. 1825 года); отъ втораго брака: Дона Марія, (род. въ 1833 г.). (Сбв. Из.)

Остѣ-Индія.

Последнія извѣстія съ полуострова, по ту сторону Ганга, представляютъ печальную картину разрушенія, которому подверглась страна сія въ слѣдствіе междоусобной войны въ Кохинхинѣ и вторженія Сіамцевъ. Сто-тысячная армія ихъ наводнила всю Нижнюю Кохинхину, и ведетъ войну самымъ варварскимъ образомъ. Король Кохинхины обратился къ Китайскому Императору, коего власть онъ признаетъ отчасти; но рѣшеніе Пекинскаго двора еще неизвѣстно. Если Императоръ откажетъ въ заступленіи, то Сіамъ безъ сомнѣнія сдѣлается на нѣсколько времени господствующимъ Государствомъ на полуостровѣ. Обстоятельства сіи придаютъ великую важность почти вовсе забытой Англійской провинціи Тенассеримъ. Она уступлена Компаніи Бирманами при заключеніи мира въ 1824 году, ибо Англичане хотѣли обезпечить себѣ доступъ къ огромнымъ строевымъ лѣсамъ, покрывающимъ глубокія долины, и безъ коихъ Англійскій флотъ не можетъ обойтись. Провинція сія находится на Западномъ берегу полуострова Малакки и образуетъ весьма тупой треугольникъ, коего кратчайшую сторону составляетъ морской берегъ, а острый уголъ далеко вдается внутрь по рѣкѣ Салуанъ. Этотъ видъ, съ перваго взгляда непонятный, данъ ей для того, чтобы воспользоваться рѣкою для сплава строеваго лѣса; но нынѣ провинція сія становится гораздо важнѣе въ политическомъ и торговомъ отношеніи, нежели можно было себѣ представить. Она составляетъ, такъ сказать, клинъ, вбитый между Бирманскою Имперіею и Сіамомъ и коего оконечность почти касается Китайскихъ владѣній. Она первоначально составляла часть Пегу, и по завоеваніи сей страны Бирманами, большая часть жителей вышли въ Сіамъ, гдѣ подъ особеннымъ начальникомъ составляютъ отдѣльное поколѣніе, которое питаетъ сильную ненависть къ завоевателямъ. Услышавъ о высадкѣ Англійской арміи въ Бирманскую Имперію въ 1823 году, они отправили къ Англійскому Генералу Пословъ, съ предложеніемъ 5,000 вспомогательнаго войска. Компанія, овладѣвъ землею, ввела правильную, простую и дешевую систему правленія, наложила на каждое селеніе умѣренную подать, предоставивъ раскладку оной общинамъ, возстановила безопасность лицъ и имущества, прекратила нападенія Бирмановъ и Сіамцевъ, открыла всѣмъ строевой лѣсъ и занялась заселеніемъ пустыхъ мѣстъ. На сѣверной оконечности Англійскаго владѣнія, въ Тели на Салуанъ, заведено укрѣпленіе для безопаснаго прохода Китайскихъ и Сіамскихъ каравановъ, идущихъ по рѣкѣ въ Мульменъ. Успѣхъ уже очевиденъ: ввозъ Европейскихъ и Индійскихъ мануфактурныхъ произведеній въ 1833 году простирался до 2 милл. талеровъ. По сіе время купцы Западныхъ Китайскихъ провинцій большими караванами ходили въ Амерапуру и Бирманскую Имперію и привозили чай, шелкъ и Европейскіе товары изъ Кантона; эта торговля приметъ другое направленіе, ибо въ Мульменѣ могутъ они получать Европейскіе товары дешевле. Прежніе жители мало по малу возвращаются на свои мѣста, и каждое новое потрясеніе въ полуостровѣ приводитъ множество бѣглецовъ въ Англійскія владѣнія, гдѣ они находятъ личную свободу и безопасность ихъ имущества. (Сбв. В.)

Разныя извѣстія.

Нѣкто Г. Велльсъ въ Лондонѣ показывалъ 29-го минувшаго мѣсяца Сентября близъ Вестминстерскаго моста изобрѣтенную имъ машину для очищенія морской воды до такой степени, что ее можно употреблять для изготовленія кушанья и стирки бѣлья.

— По послѣднимъ извѣстіямъ изъ Вера-Круса, тамъ повсемѣстно полагаютъ, что Генераль Сантана намѣренъ принять титулъ Императора, впрочемъ только для того, чтобы проложить одному Испанскому Принцу путь къ владычеству надъ Мексикою, а по исполненіи сего, быть Вице-Королемъ сего Государя. Первымъ шагомъ къ сему считаютъ декретъ, коимъ призываются обратно всѣ изгнанные Конгрессомъ лица, какъ Испанцы, такъ и Креолы. Президентъ простилъ всѣхъ тѣхъ, кои противу него возставали. (Сбв. Из.)

повторно въ звѣздекъ маѣнскій въ 1829 году зъ Хіагнѣмаліа, оорка змарѣго Хіагнѣмаліа Leuchtenbergskіego. Дети его сѧ (зъ первой зѣны): Donna Marya da Gloria, Кіаѣла Portugalska (narod. 4 Kwіetnia 1819 roku), Donna Januarya (narod. w 1821 r.), Donna Paula (narod. w 1823 r.), Donna Franciszka (narod. w 1824 roku), Don Pedro II, Cesarz Brezyljski (narod. 2go Grudnia 1825 r.); z drugiej zѣny: Donna Marya, (narod. 1833 r.) (P. P.)

INDYE WSCHODNIE.

Ostatnie wiadomoŝci z Półwyspu Zagangetańskiego, stawia smutny obraz zniszczenia, jakiemu uległa kraina owa przez wojny domowe w Kochinchinie i wpadnienie Siamców. Stotysięczna armia ich załapała całą dolną Kochinchinę i najdziśszym sposobem prowadził wojnę. Król Kochinchiny udał się do Cesarza Chińskiego, którego władzę po części nad sobą uznaje, ale determinacja Dworu Pekinśkiego jeszcze niewiadoma. Jeżeli Cesarz Chiński odmówi protekcyi, wtedy Siam bezwzględnie stanie się na niejaki czas Państwem panującym na Półwyspie. Okoliczności te przydają wiele ważności całkiem prawie zapomnianey prowincyi Angielskiej Tenasserim. Odstąpiona jest ona Kompanii przez Birmanów przy zawarciu pokoju w 1824 roku, gdyż Anglicy chcieli zabezpieczyć sobie wstęp do ogromnych lasów budowlowego drzewa, pokrywających głębokie doliny, a bez których flota Angielska obejdzie się nie może. Prowincya ta znajduje się na Zachodnim brzegu Półwyspu Malakki i formuje kąt bardzo rozarty, którego bok najkrótszy stanowi brzeg morski, a ostry kąt daleko zachodzi wewnątrz rzeki Saluan. Kształt ten, na pierwszy rzut oka niepojętny, dla tego jest temu krajowi dany, ażeby użytkować z rzeki w spławianiu drzewa budowlowego; ale teraz prowincya ta daleko staje się ważniejszą w politycznym i handlowym względzie, a niżeli można sobie wyobrażać. Stanowi ona, można mówić klin, wpędzony między Cesarstwem Birmańskim i Siamem, a którego koniec dotyka prawie posiadłości Chińskich. Prowincya ta była pierwey częścią Pegu, i po zaojowaniu tej krainy przez Birmanów, większa część mieszkańców wyniosła się do Siamu, gdzie pod osobnym Zwierzchnikiem stanowi oddzielne pokolenie, chowające wielką nienawiść ku swoim zdobywcom. Usłyszawszy o wylądowaniu wojska Angielskiego do Cesarstwa Birmanów w 1823 roku, wysłali do Jenerała Angielskiego Posłów, z ofiarowaniem 5,000 posilkowego wojska. Kompania, opanowawszy kraj, wprowadziła regularny, prosty i tani systemat rząd, nałożyła na każdą osadę umiarkowany podatek, zostawiwszy rozkład jego gminom, przywróciła bezpieczeństwo osób i majątku, strzymała napady Birmanów i Siamów, otworzyła dla wszystkich lasy budowlowego drzewa, i uczyniła staranie około zaludnienia miejsc pustykh. Na północnym końcu Angielskich posiadłości w Teli nad Saluaną, wystawiono twierdzę dla bezpiecznego przechodu karawanów Chińskich i Siamskich, idących rzeką do Mulmein. Skutek już widoczny: przywóz produktów rękozielnych europejskich i indyjskich w 1833 roku dochodził 2 milionów talarów. Dotąd kupcy Zachodnich prowincy Chińskich, wielkimi karawanami chodzili do Amerapury i Cesarstwa Birmanów, i przywozili herbatę, jedwab i towary europejskie z Kantonu; handel ten przybierze inny kierunek, gdyż w Mulmeinie mogą otrzymywać towary europejskie za tańszą cenę. Dawniejsi mieszkańcy powoli wracają się na swoje miejsce, i każde nowe wstrząśnienie na Półwyspie sprowadza mnóstwo zbiegów do posiadłości Angielskich, gdzie oni znajdują osobistą wolność i bezpieczeństwo majątku. (G. S. P.)

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

Pewny Pan Wels w Londynie, dnia 29 Września, w bliskości Westminsterskiego mostu, okazywał wynalezioną przez się machinę do oczyszczania wody morskiej do tego stopnia, ażeby jej można było używać do gotowania jedzenia i prania bielizny.

— Podług ostatnich wiadomości: z Vera-Cruz, powszechnie tam rozumiano, że Jenerał Santana ma wziąć tytuł Cesarza, z resztą dla tego tylko, ażeby utworzyć drogę dla jednego z Xiążąt Hiszpańskich, do panowania nad Meksykiem, a po uskutecznieniu tego hydz Wice-Królem tego Monarchy. Pierwszym krokiem do tego uważają postanowienie, przez które wezwane są na powrót wszystkie wygnane przez Kongres osoby, tak Hiszpani, jako i Kreolowie. — Prezydent przebaczył wszystkim tym, którzy przeciwko niemu powstawali. (P. P.)